

РІШЕННЯ №4
колегії Департаменту гуманітарної політики
Вінницької обласної державної адміністрації

від 02 травня 2025 року

Протокол № 3

**Про проведення регіональних
культурно-мистецьких проєктів з
метою промоції та розвитку
креативних індустрій**

Заслухавши і обговоривши доповідь начальника управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної державної адміністрації Ольги Дернової «Про проведення регіональних культурно-мистецьких проєктів з метою промоції та розвитку креативних індустрій», колегія відзначає.

У сучасних умовах креативні індустрії стають важливим чинником економічного зростання, розвитку людського капіталу та зміцнення культурної ідентичності. Управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної державної адміністрації підтримує цей сектор через освітні, інформаційні та культурно-мистецькі проєкти, що сприяють виявленню та промоції творчих ініціатив. Завдяки тісній взаємодії з громадами, мистецькими колективами та культурними інституціями поступово створюються умови для сталого розвитку культурного простору та економічної динаміки регіону. До початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну в області спостерігалась тенденція до стрімкого розвитку креативних індустрій, свідченням цього є проведення низки культурно-мистецьких проєктів та фестивалів: до 30-ї річниці Незалежності України, ОпераФест Тульчин, «Шляхами ткані Буші», до реалізації яких було залучено приватний бізнес, органи місцевого самоврядування, народних майстрів, професійні колективи та окремі виконавці, що сприяло розвитку територіальних громад регіону.

Сьогодні креативні індустрії в Україні працюють в складних умовах воєнного стану. Через зменшення платоспроможності населення, економічну нестабільність та загрозу обстрілів, творчі проєкти отримують менше інвестицій, а частина фахівців змушена виїжджати або змінювати сферу діяльності.

Проте, Управління культури та креативних індустрій активно працює над вирішенням актуальних проблем, що стоять на шляху розвитку креативного сектору області, формуючи основу для її становлення, як повноцінної економічної галузі.

Кадрова політика у сфері культури та креативних індустрій є стратегічно важливою, адже саме фахівці забезпечують інтеграцію креативного сектору в економіку. У територіальних громадах Вінницької області кадровий потенціал залишається обмеженим: за останні 20 років середній вік працівників зріс з 38 до 49 років, що зумовлено низькою

заробітною платою, обмеженими можливостями професійного розвитку та відсутністю перспектив кар'єрного зростання.

З огляду на ці виклики, Управління здійснює постійний моніторинг кадрового ресурсу, впроваджує заходи для залучення до сфери культури і креативних індустрій молодих фахівців, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни та членів їхніх родин. Також активно розвивається співпраця з освітніми установами та реалізуються програми підвищення кваліфікації.

Тульчинський фаховий коледж культури виступає потужним регіональним центром підготовки креативних фахівців у галузях театру, кіно, фотографії, декоративно-прикладного мистецтва та культурного менеджменту. Завдяки масштабним культурно-мистецьким ініціативам, таким як фестиваль українського танцю «DanceПоділля», фотоконкурс «СвітоGRAPH», конкурс «Арт-місток» коледж відкриває молоді можливості для творчої самореалізації. Відкриття креативного простору студентської туристичної агенції «Файні мандри» свідчить про інтеграцію культури з підприємницькими підходами. Коледж не лише навчає, а й активно формує нову генерацію креаторів, здатних трансформувати традиції в сучасні культурні продукти.

Важливою складовою формування професійного середовища креативних індустрій є діяльність Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, який забезпечує високий рівень мистецької освіти у сфері музики, хореографії та театру. У 2023–2024 навчальному році коледж виступив організатором низки масштабних мистецьких подій: обласного проєкту «Співає Поділля Леонтовича», конкурсу «Подільська весна», Всеукраїнського двотурового конкурсу виконавців на духових інструментах ім. Віталія Гуцала, а також змагань з музично-теоретичних дисциплін «МУЗИКО-LOGIC». Коледж активно готує молодих митців, здатних реалізувати себе як у сценічному, так і в музичному просторі сучасних креативних індустрій.

Поряд з цим, щороку на базі Вінницького обласного навчально-методичного центру культури, мистецтв та туризму проходять підвищення кваліфікації близько 700 працівників культури. Програми охоплюють теми культурного менеджменту, креативних індустрій та інновацій, які викладають провідні експерти з України та з-за кордону.

Для заохочення творчої діяльності щороку отримують персональні стипендії від Вінницької обласної військової адміністрації 18 письменників Вінниччини, 22 митця галузі культури і мистецтв, 6 кращих студентів фахової передвищої освіти.

Поряд із цим, у лютому 2025 року, згідно з Указом Президента України №85/2025 «Про призначення стипендій Президента України для молодих майстрів народного мистецтва» державну підтримку отримали Анастасія Гнатюк, майстриня рогозоплетіння з села Щітки, Ольга Цибуля, майстриня художньої кераміки з смт Вороновиця та Тетяна Яковенко, майстриня витинанки з м. Могилів-Подільський.

У 2024–2025 роках за підтримки Центру до Книги рекордів України було внесено дві унікальні серії картин вінницьких майстринь: «Писанка у

подільському вазоні» Наталії Луценко та «Нові сенси» Людмили Бондар, створені в авторських техніках на основі декоративного розпису та текстилю.

Сфера візуального мистецтва у Вінницькому регіоні розвиває потенціал креативних індустрій, активно залучаючи дітей, молодь, людей з особливими потребами, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та членів їх родин до мистецьких проєктів. Всеукраїнські фестивалі-конкурси «Арт-Олімп» та «Різдвяна Зірка», Великодній фестиваль з писанкарства «Українська писанка», фестиваль дитячого малюнка «Вічна слава Івана Богуна» проведені Вінницьким обласним художнім музеєм сприяють розвитку художньої освіти, локальних культурних ініціатив і формуванню сталого креативного середовища.

Водночас Вінницький обласний художній музей у 2023–2025 роках активно долучився до міжнародного партнерства в галузі креативних індустрій, виступивши партнером Міжнародного арт-проєкту «Spotkanie w Zimie» (Україна – Польща), співорганізатором Міжнародного емальєрного пленеру для молоді у м. Криниця-Здруй (Україна – Польща) та українсько-австрійського емальєрного пленеру «Зірка Гефеста».

Вінницьким обласним краєзнавчим музеєм створено простір для презентацій творчих робіт юних митців із мистецьких шкіл області як майбутніх фахівців креативних індустрій через виставки, майстер-класи та творчі зустрічі. Упродовж 2023–2025 років в музеї проведено: VIII Молодіжна бієнале українських традиційних ремесел «Спадковість майстерності», X Вінницька бієнале художнього текстилю юних авторів, а також виставки «Диво килимове», «Країна світла і добра», «Світло минулого».

Однією з провідних галузей креативних індустрій Вінниччини є театральне мистецтво, яке не лише розвиває культурне середовище, а й генерує дохід для регіону.

У 2023 році Вінницький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Садовського успішно реалізував низку грантових проєктів, що підтверджують його активну участь у розвитку креативних індустрій. Серед них — драма «За дверима» за п'єсою Вольфганга Борхерта, створена в межах стипендійної програми Goethe-Institut; саркастична казка для дорослих «BLACKOUT» за п'єсою Дона Ніро (підтримка МБІ та БО «БФ Подільська громада»); драма «Стікери» І. Носовського та імєрсивний концерт «Дівич-вечір «Манівцями»», реалізовані за грантовою підтримкою програми «Сила в ресурсі» від GFCF. Також театр розпочав участь у проєкті

«Культура без бар'єрів», що передбачає впровадження послуги аудіоопису для осіб з порушенням зору. Театр ефективно поєднує музику, сценографію, технології та акторське мистецтво, створюючи конкурентоспроможний культурний продукт і зміцнюючи позиції регіону в секторі креативної економіки.

За останні 5 років повністю оновився репертуар театру, представлено 30 прем'єрних вистав. Найуспішнішими проєктами, які отримали найбільший прибуток стали різдвяно-новорічні цикли вистав, драми «KVITKA», «Ці

вільні метелики», «Бал негідників», «Потяг», «Аліса в Країні чудес», «Пригоди в Країні Оз». В театрі

впроваджено інноваційний менеджмент, що дозволив досягти виконання плану по доходах на рівні понад 180% та ліквідувати заборгованість перед партнерами, включно з роялті, а також забезпечив премії, надбавки та доплати працівникам.

Вінницький академічний обласний театр ляльок успішно реалізує проекти, що поєднують мистецтво, освіту та інновації. Серед них – Міжнародний фестиваль «Подільська лялька», освітні театралізовані лекції «Веселий урок у театрі ляльок», проекту для молоді «Знайди себе» та постановки понад 10 нових вистав.

Найуспішнішим проектом закладу є Міжнародний фестиваль театрів ляльок «Подільська лялька» за час існування якого його учасниками стали більше 60 колективів з 15 країн світу.

Окрім вистав, театри пропонують майстер-класи, творчі зустрічі та різні театральні проекти, що також є джерелом додаткових доходів.

Поряд з професійними театрами в області активно працює 27 народних аматорських театральних колективів. Серед аматорів театральної сцени особливо вирізняється театр-студія циркової та трюкової пластики «SweetFire» КЗ «Центр розвитку культури і дозвілля» Стрижавської селищної ради Вінницького району. Унікальним явищем для області є театр пісні «Любисток» Серебринецького СБК та театр мод «Кралі» Вендичанського СБК Вендичанської громади Могилів-Подільського району, які є Лауреатами багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів.

Барський міський художній аматорський театр — це громадська організація та народний аматорський колектив, відомий соціальними проектами з реабілітації військових та людей з порушенням зору, а також культурною діяльністю з відродження народних промыслів, зокрема Барської кераміки. Театр успішно реалізував грантовий проект артрезиденції «Три площини барської кераміки», мета якого — популяризація гончарного мистецтва серед молоді та творчої спільноти.

Щороку в області проходить обласний фестиваль театального мистецтва «Театральна осінь», який популяризує театр серед громад, сприяє культурному обміну та інтегрує театральне мистецтво у сферу креативних індустрій.

У 2024 році було започатковано спільний проект з Калинівським фаховим технологічним коледжем - відкритий фестиваль-конкурс «Калинівська театральна Імпреза», який став майданчиком для професійного обміну й розвитку аматорських театрів. Вінницька обласна філармонія ім. М. Д. Леонтовича — один із провідних осередків розвитку креативних індустрій, що поєднує сценічне мистецтво, культурну дипломатію та сучасну промоцію. Завдяки яскравим концертним програмам що охоплюють усі жанри музичного мистецтва від класики до рок музики, філармонія зберігає традиції й водночас відкриває нові формати взаємодії з аудиторією. Її діяльність

ґрунтується на творчій синергії з бізнесом, громадськими ініціативами та мистецькими інституціями.

З метою розвитку кіно- та відео-аматорського мистецтва на Вінниччині проводиться щорічний фестиваль-конкурс аматорського кіно «КіноМетр». Поряд з цим, Вінницьким обласним центром культури «Щедрик» здійснюються кінопокази, в тому числі в рамках Всеукраїнського проєкту «Кіно заради Перемоги!», кінолекторії, екскурсії «Історія кінематографа», тощо. Поряд з цим в області діє 8 комунальних та 5 приватних кінопрокатних підприємств.

Приватні кінотеатри Вінниччини дедалі активніше долучаються до розвитку креативних індустрій. Зокрема, кінотеатр "Friends" (м. Калинівка), кінотеатр «Прем'єра» (м. Хмільник), ТОВ «Світ Сінема» ТРЦ «Мегамолл», м. Вінниця, Ладижинський кінно-спортивний клуб «Аквілон» є найуспішнішими приватними кінопрокатними закладами, які розвивають місцеві аудиторії, створюють простори культурного діалогу та забезпечують доступ до українського контенту.

Загалом впродовж 2023-2025 років усіма кінопрокатними закладами області проведено майже 4500 кінопоказів для 180,0 тисяч глядачів, а дохід лише комунальних кінопрокатних закладів склав понад 4,8 мільйона, гривень.

У Вінницькій області розвиток та збереження декоративно-прикладного мистецтва сприяє зростанню креативних індустрій і культурного підприємництва. Співпраця майстрів, культурних установ, освіти та бізнесу дозволяє інтегрувати традиційні ремесла в сучасні проєкти, відкриваючи нові ринки та можливості для зайнятості.

Завдяки виставкам, ярмаркам і майстер-класам популяризується нематеріальна культурна спадщина та формується конкурентоспроможний культурний продукт регіону.

З метою популяризації традиційних видів декоративно-прикладного мистецтва в області проводиться низка мистецьких проєктів: Всеукраїнські проєкти: свято народного мистецтва «Великодня писанка» та «Українська витинанка», обласні проєкти: онлайн молодіжний пленер гончарів та живописців ім. Олександра Ганжі «Вікенд у Ганжі», симпозіум народного малярства «Мальована хата», етно-фестиваль «Трипільська толока», проєкт «Колосок до колоска» (виготовлення традиційних українських дідухів та виробів із колосся), виставки образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва та інші.

Протягом 2023 – I кварталу 2025 року Вінницький обласний центр народної творчості провів понад 120 професійних заходів — від круглих столів до науково-практичних семінарів — спрямованих на збереження нематеріальної культурної спадщини.

В області працює Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Департаменті гуманітарної політики обласної державної адміністрації. Станом на 17 квітня 2025 року до обласного переліку внесено 74 елементи НКС та 10 елементів внесено до Національного.

Елементи нематеріальної культурної спадщини є важливою основою для розвитку креативних індустрій і культурного підприємництва Вінниччини.

Обласні фестивалі, такі як молодіжний пленер гончарів та живописців «Увікенд у Ганжі»; обласне свято фольклорних колективів імені Гната Танцюри; культурно-мистецький захід до Всесвітнього Дня вишиванки; симпозіум народного малярства «Мальована хата»; пленер гончарів «Освячені горном» в селах Бубнівка і Новоселівка Гайсинської міської територіальної громади; «Колосок до колоска, зернина до зернини, буде перемога в нашій Україні» в селі Мирне Калинівської міської територіальної громади, свято національної кухні «Чим хата багата, тим й рада»; мистецький проєкт «Колосок до колоска...» («Золото обжинкової квітки») та інші — це яскраві кінцеві продукти розвитку креативних індустрій, що ґрунтуються на елементах нематеріальної культурної спадщини.

У 2024 році у Вінницькій області відбулася низка знакових культурних подій, спрямованих на підтримку сталого розвитку, збереження нематеріальної спадщини та налагодження міжрегіональної співпраці в культурній сфері. В червні у Вінниці відбувся форум «Культура та креативні індустрії для сталого регіонального розвитку», організований у співпраці з Агенцією регіонального розвитку Вінницької області та за сприяння Вінницької обласної військової адміністрації.

У липні 2024 року проведено дводенний форум «Традиції та сучасність – об'єднання громад» в рамках культурно-мистецького проєкту «Щедрик об'єднує». Участь у форумі взяли члени Експертної ради з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури та інформаційної політики України, автори книги «Нематеріальна культурна спадщина як найголовніший інструмент збереження української нації» Валентина Дем'ян та Влада Литовченко.

Також, Вінниччина долучилася до фестивалю «Жива культура — живий світ», який традиційно проходить на території Національного музею народної архітектури та побуту України. Вінницьку область представила найчисленніша делегація майстрів та носіїв традицій, які продемонстрували 13 елементів НКС із різних громад області.

Фахівці галузі культури є активними учасниками всеукраїнських та міжнародних освітніх програм, форумів, тренінгів, що проходять у різних регіонах України. Ці платформи не лише поглиблюють фахові знання, а й стимулюють міжкультурний діалог, обмін досвідом, створення партнерств між громадами та регіонами.

Провідним закладом, у співпраці з якими Управління реалізує найбільшу кількість креативних проєктів, є Вінницький обласний центр культури «Щедрик», який сприяє розвитку креативних індустрій в сфері фестивального руху та подієвого туризму.

01 червня 2023 року відбулося відкриття першого у Вінниці open-air креативного простору «Щедрик». Територія простору надає можливість розмістити велику кількість локацій: майданчиків майстрів, виставкові проєкти, фотозони, дитячий майданчик, територію для спортивних ігор, food-зони, lounge-зони та інші. Креативний простір забрендковано логотипом культурного бренду «Щедрик – мелодія Вінниччини».

Традиційними заходами для простору є мистецький проєкт до Міжнародного дня захисту дітей, Міжнародний фестиваль звичаєвої культури «Живий Вогонь», обласний культурно-мистецький фестиваль «Покоління незалежних» присвячений Дню незалежності України, фестиваль сучасного вуличного мистецтва «COMMUNITY», святкові новорічні культурно-мистецькі заходи для дітей.

Однак щороку простір відзначається і новими проєктами та концертними програмами такими як театралізоване Великодне свято «Заплетемо Шума», концерт фіналістів Вінницького обласного відбіркового туру національного фестивалю військово-патріотичної пісні «Мелодія незламних сердець», військово-патріотичного фестивалю «Defenders Autumn Fest», культурно-мистецьких заходів закриття сезону 2024 в рамках проєкту «Щедрик об'єднує», «Гарбуз Арт вечірка» та інших. Сцена простору стала майданчиком для виступів таких відомих артистів як IVAN NAVI, Романа Скорпіона, «Енджі Крейди», Nastia Shojaya (Схожа), Максима Бородіна і Тоні Матвієнко, гуртів «Спів Братів», «KOZAK SYSTEM», Академічного ансамблю пісні і танцю Національної гвардії України та ін.

Від початку існування open-air простору «Щедрик» на його території проведено понад 30 масштабних культурно-мистецьких подій. Простір став місцем реалізації молодіжних ініціатив, форумів, концертів, розважальних програм, а також відпочинку для вінничан, гостей міста, ВПО, студентів, школярів, дітей, військових, ветеранів та їхніх родин.

У літні сезони 2023 та 2024 років майже щовихідних тут відбувалися креативні заходи, які відвідали понад 50 000 осіб.

Крім цього, простір активно використовується для виставкових проєктів, ярмарків, презентації сувенірної та мистецької продукції місцевих майстрів. Зони харчування та прилеглі площі слугують платформою для розвитку малого підприємництва та локального бізнесу.

Поряд з цим, реалізовано мистецькі ініціативи «Україна - щит!», «Молитва за Україну: Квіти пам'яті в глибинах Чорного квадрату», «Проєкт 24. Мистецтво через усвідомлення» у співпраці з народним художником України Володимиром Козюком в рамках культурно-мистецьких проєктів закладу в результаті яких було встановлено 2 рекорди України.

Важливу роль у становленні креативних індустрій відіграє грантова діяльність. Впродовж 2023-2024 років 19 закладів культури в громадах області отримали грантову підтримку від міжнародних та українських донорів. Завдяки цьому вдалось створити нові культурні простори та оновити матеріальну базу закладів культури в Барській, Війтівецькій, Вороновицькій, Глуховецькій, Гніванській, Жмеринській, Калинівській, Козятинській, Ладжинській, Ольгопільській, Тульчинській, Чернівецькій, Шаргородській, Ямпільській та інших територіальних громадах. Також грантову підтримку отримали обласний краєзнавчий музей, обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Отамановського, обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Садовського.

Розвиток креативних індустрій — це не лише про культурну присутність, а про національну стійкість. Інвестуючи в цей сектор, держава

не просто підтримує митців — а сприяє формуванню середовища для нових можливостей, ідей та перспектив. Креативність — це ресурс, що працює навіть під час війни на відбудову та розвиток країни після неї.

Враховуючи вищевикладене, колегія Департаменту гуманітарної політики Вінницької обласної державної адміністрації вирішила:

1. Вважати роботу органів управління у сфері культури територіальних громад області, закладів культури і мистецтв області з проведення регіональних культурно-мистецьких проєктів з метою промоції та розвитку креативних індустрій задовільною.

2. Керівникам органів управління у сфері культури територіальних громад області, закладів культури і мистецтв обласного підпорядкування:

2.1. Здійснити заходи щодо створення локальних креативних просторів на базі закладів культури області.

Постійно

2.2. Забезпечити інтеграцію сучасних технологій у діяльність закладів культури та популяризацію культурної спадщини через ІТ можливості.

Постійно

2.3. Забезпечити професійну орієнтацію молоді та раннє виявлення творчих і креативних талантів у громадах.

Постійно

2.4. Здійснювати підготовку та подання грантових заявок для реалізації культурно-мистецьких та креативних проєктів.

Постійно

2.5. Здійснювати заходи щодо соціальної інтеграції ветеранів, ВПО та інших вразливих категорій населення через креативні формати в закладах культури області.

Постійно

2.6. Активізувати роботу зі збереження та розвитку нематеріальної культурної спадщини та внесення елементів НКС до Обласного і Національного переліків.

Постійно

2.7. Активізувати роботу щодо показів кращих зразків зарубіжного та вітчизняного кіномистецтва в закладах культури області.

Постійно

2.8. Сприяти модернізації технічних ресурсів та зміцненню матеріально-технічної бази закладів культури області.

Постійно

2.9. Сприяти професійному розвитку працівників культури шляхом здобуття сучасної фахової освіти та підвищення кваліфікації у сфері креативних індустрій

Постійно

3. Про проведену роботу поінформувати управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації.

До 20 грудня 2025 року

4. Контроль за виконанням рішення покласти на начальника управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики обласної державної адміністрації Ольгу Дернову.

Заступник голови колегії

Володимир БУНЯК

Секретар колегії

Олена ДОРОШ